

הסוד השמור של שיח עמיתים: התפתחת אוריינית - חברתית בשיח דבור בין ילדים ובין מבוגרים לילדים¹. (פרק 11 מתוך הספר "ילדים מדברים").

שושנה בלום-קולקה וטליה חביב

הספר "ילדים מדברים: דפוסי תקשורת בשיח עמיתים" מסכם מחקר רב שנים (1999 - 2005) שנערך באוניברסיטה העברית בירושלים, ותיעד שיח עמיתים בקרב ילדי גן וילדי בית ספר יסודי. המחקר מציג תיאור רחב היקף של יכולות השיח של ילדים בגילאי הגן ובית ספר יסודי. הפרקים בספר מציגים את הסוגות העיקריות אשר אותרו בשיחות הילדים בגילים השונים, בחלוקה לפי ארבעה טיפוסים-על: סוגות של שיח מורחב², סוגות שיחה³, שיח פעילות⁴ ושיח משחק⁵. הספר ממחיש כי שיח עמיתים הוא זירה ייחודית להבניה משותפת של העולם החברתי-תרבותי הייחודי של ילדים (כפי שיפורט בהמשך), ובמקביל הוא מספק הזדמנויות נרחבות ללמידה, לפיתוח ולשכלול של כישורי שפה ושיח ("זירת ההזדמנות הכפולה"). הפרק המסכם של הספר "ילדים מדברים" עוסק בארבעה נושאים:

1. חשיבותה של השפה הדבורה בתהליכי חיברות⁶ בגן, בבית הספר ובבית.
2. אופי השפה הדבורה בשיח הכיתה בבית הספר.
3. האפיונים המרכזיים של שיח עמיתים⁷ ותרומתו של שיח זה להתפתחות לשונית, חברתית ואוריינית.

4. השלכות חינוכיות.

קישור לקריאת [הפרק המלא](#).

¹ להרחבה – מומלץ לצפות בהרצאתן של פרופ' רחל יפעת וד"ר שרה דזוניאסקי ארליך – [העשרת שפה במרחב הגן](#).
ובהרצאתה של ד"ר מיכל חמו – [אוריינות בשיח עמיתים דבור בגן הילדים](#).

² שיח מורחב - רצפי הטקסט ארוכים יחסית, מתוכננים ומאורגנים היטב, בעלי הגיון פנימי וסדר עניינים ברור, ומתאפיינים בדיוק וברמת מפורשות המתאימה לרמת הידע של הנמענים. לדוגמה: אירוע סיפורי, הסבר, דיון.

³ סוגות שיחה – דיבור למטרות חברתיות שאינו תלוי פעילות, לדוגמה: שיחת חימום האופיינית לתחילת מפגש, שיחה ממוקדת אובייקט, שיחה רכילותית.

⁴ שיח פעילות – דיבור המעוגן בפעילות חיצונית, המתבצעת באותו הרגע. לדוגמה: דיבור העוסק בהוראות, בחלוקת תורות.

⁵ שיח משחק – משחק סוציו-דרמטי בו מעניקים משמעות סימלית למשתתפים, לתפקידים, לאובייקטים, לזמן ולמרחב, והדיבור הנלווה למשחקים אלו.

⁶ תהליך חיברות – תהליך של התנסות חברתית ותרבותית המתחיל בילדות ונמשך לאורך כל חיינו. בתהליך זה לומד האדם מיומנויות חברתיות, כללי התנהגות וערכי תרבות הנהוגים בחברה שבה הוא חי, באמצעות אינטראקציות חברתיות. זהו תהליך חיוני לעיצוב האישיות, ההתנהלות הרגשית ודפוסי המחשבה של היחיד בחברה.

⁷ שיח עמיתים - תקשורת בין אישית דבורה בין חברי קבוצה אשר מתקיימים בה יחסים חברתיים שוויוניים. לדוגמה: שיח בין ילדים בגן.

1. חשיבותה של השפה הדבורה בתהליכי חיברות בגן, בבית הספר ובבית

שפה בכלל ושפה דבורה בפרט, תופסות מקום מרכזי בתהליכי למידה המתרחשים במצבים של תקשורת לשונית - חברתית, המשפיעה גם על ההתפתחות הקוגניטיבית והלשונית של ילדים. לסגנון התקשורת של המבוגרים - הורים, גננות ומורות - יש השפעה מכרעת על רכישת השפה ועל האוריינות הלשונית של הילדים. מחקרים מצאו כי סגנון השיח בין מבוגרים לילדים בגילים מוקדמים משפיע על התפתחות לשונית ואוריינית, ולעתים מנבא כישורי שפה, הבעה והבנת הנקרא בבית הספר. המאפיין את סגנון שיח זה:

אצל תינוקות ופעוטות:

- מבוגרים נוטים לפנות אל תינוקות ופעוטות במשפטים קצרים ובטון שונה (לעיתים גבוה יותר, עם הנגנה ספציפית ובקצב איטי) כך למעשה הם מתאימים את הדיבור שלהם אל הרמה הלשונית המשווערת של התינוקות והפעוטות.
- המבוגרים משתמשים באוצר מילים מצומצם ובמשפטים קצרים כדי להקל על הבנת המשמעות. לדוגמה: "אח שלך" במקום "אחיך".
- בתחילת המשפט המבוגרים ישתמשו במבנים הממקדים את תשומת הלב כמו: "תסתכלי" "תראי".
- המבוגרים ינסו לנחש מהן הכוונות של הפעוטות לדוגמה: "אתה רוצה לאכול?", או להמליל את הרצונות שלהם "רוצה לאכול?".

אצל ילדים בבית הספר היסודי:

- המבוגרים ישאלו שאלות שמטרתן לפתוח בשיחה: "איך היה היום בבית הספר?", או ישאלו שאלות שמטרתן לקדם את השיח ולסייע לילדים להבהיר את כוונותיהם: "איפה?", "מי?", "מה קרה אחר כך?", כך משכללים המבוגרים את יכולות השיח המורחב של ילדים (ראו הרחבה בסעיף 3).

2. אופיו של השיח הדבור בכיתה בבית הספר.

בשיח כיתה מסורתי המורים אחראים לידע ולניווט השיח, התלמידים אמורים לשתף פעולה עם כללים של התנהלות ושל שיח, כפי שקבעו המורים. הגישה המוצעת בספר "ילדים מדברים" מדגישה את הדיאלוגיות כאידיאל חינוכי. כלומר, הידע אינו נמצא אצל המורה בלבד, אלא מתחלק בצורה שונה בין כל השותפים לתהליך, מורים ותלמידים. בגישה זו השיח הכיתתי משתנה משיח מונולוגי (המנוהל בדרך כלל על ידי המורה במבנה חוזר: שאלה-תגובה-משוב) לשיח דיאלוגי⁸ שבו אנשים מזמינים זה את זה להשתתף בשיח, תוך שמירה על כלליו, ויוצרים טקסט שיחה משמעותי לכל המשתתפים. בשיח דיאלוגי יש מקום גם לאי-הסכמות ולהבעת התנגדויות, כל עוד בני השיח מתייחסים לנאמר.

⁸ שיח דיאלוגי - אירוע שיח שבו אנשים מזמינים זה את זה לכתוב, להקשיב ולהגיב באופן המתאים לנושא השיחה, תוך שמירה על כללי השיחה היוצרים טקסט משמעותי לכל הצדדים.

אם כך, מהן הפעולות המאפשרות שיח דיאלוגי בכיתה?

- יצירת שוויון בשיחה - המורה משעה את השליטה המורית שלו בשיח ובידע ומאפשר שוויון בין כל המשתתפים (זה כמובן מחייב את המורה לקדם שיחות ודיונים בהם לתלמידים יש ידע שלא מצוי אצלו, למשל נקודת המבט שלהם, וגם ידע עולם שהם בקיאים בו יותר ממנו).
- הקשבה עמוקה לרעיונות ולעמדות של תלמידים ללא שיפוטיות ותוך מתן כבוד לדבריהם של אחרים. (מורה לתלמידה: חשבתי אחרת, אחרי הדברים שלך אני מתלבטת...).
- מתן משוב המביא בחשבון את האמירה הקודמת של התלמיד וכך מאפשר את המשך שרשרת הדיבור וממצה את הפוטנציאל הקוגניטיבי של התקשורת. לדוגמה: מורה שואל: "מהי עיר הבירה של צרפת?" תלמיד עונה: "פריז" מורה מגיב: "נכון מאד". לעומת: "מהי עיר הבירה של צרפת?" תלמיד עונה: "פריז" מורה מגיב: "האם אתם מכירים ערי בירה נוספות של מדינות אירופה / האם ביקרת בפריז / מה מאפיין את העיר הזו" וכדומה.
- בחירת מטרות חינוכיות ובנייה מכוונת ומתוכננת של מצבי שיח מגוונים.
- אופני למידה מגוונים בכיתה המאפשרים יצירת תקשורת מגוונת - במליאה, בזוגות, בקבוצות קטנות ובעבודה אישית⁹.
- שימוש במגוון אסטרטגיות שיח שיש להן השלכה ישירה על פיתוח החשיבה והדיבור. לדוגמה: הצגת שאלות, ניתוח נתונים, הצגת בעיות והזמנה להציע פתרונות, העלאת נימוקים, דיון, משא ומתן, הקשבה והאזנה לאחרים, קבלת דעות שונות/סותרות ועוד.

3. המאפיינים המרכזיים של שיח עמיתים ותרומתו של שיח זה להתפתחות לשונית, חברתית

ואוריינית.¹⁰

- שיח ילדים-עמיתים קשור קשר הדוק לסביבה החברתית-תרבותית בה הוא מתקיים. מסביבה זו שואבים הילדים את התכנים הנמצאים במוקד השיחות שלהם.
- שני תנאים מקדימים הכרחיים לכך ששיח ילדים-עמיתים יוכל להתקיים:
- מעורבות - ילדים בונים את עולמם החברתי-תרבותי באמצעות שימוש במחוות גוף, הבעות פנים, מילים ושיח התואמים את גילם. ככל שהילדים מעורבים יותר במוסכמות ובידע העולם החברתי-

⁹ להרחבה מומלץ לצפות בהרצאות על למידה בחברותא:

- הרצאה של ד"ר אסתי בן מנחם תאומים – [קידום דיון מונחה בקבוצה קטנה מן ההיבט של המורה ושל התלמידים](#).
- [הדגמה של למידה בחברותא בכיתה, בעקבות הסיפור "הפרוטה" של ש"י עגנון](#).
וב-3 הרצאות של ד"ר אירית נר-גאון: [עיון בשיח הדבור בכיתה ובקבוצה הקטנה](#); [קידום השיח הדבור בכיתה ההטרוגנית](#); [קידום דיון מונחה בקבוצה קטנה מן ההיבט של המורה ושל התלמידים](#)
¹⁰ להרחבה מומלץ לצפות בהרצאתה של ד"ר מיכל חמו – [אוריינות בשיח עמיתים דבור בגן הילדים](#).

תרבותי הייחודי לבני גילם, כך גדלה המעורבות שלהם בנושאי השיחה. המעורבות הגבוהה מהווה קרקע פורייה לפיתוח של משחקי דמיון בעלי חוקיות פנימית משלהם. משחק מוצלח ושיחה קולחת מספקים הנאה רבה לילדים ומסייעים בבניית תהליכי החיברות ולכן חשוב לילדים לשמור על רמת מעורבות גבוהה ולהימנע ככל הניתן מעימותים ואי הסכמות העלולים לפגוע ברצף המשחק ולהוביל ל"ברוגז". לדוגמה: שני ילדים בגיל הגן (גן חובה) מתבוננים בספר של ציורי חיות ומפתחים משחק דמיוני בו הם הופכים את החיות המצוירות למציאותיות. אחד הילדים חוזה מראש בעיה פוטנציאלית של אי הסכמה (בספר מצויר סנאי אחד בלבד והם שניים) ומציע פתרון לקונפליקט האפשרי באמצעות קסם שיהפוך חיה אחת לשתי חיות. את ההצעה שלו הוא מנסח בלשון רבים "עשינו עליו קסם שהוא יהיה שתיים" אשר מאפשרת לשני הילדים להיות שווים זכויות. מדוגמה זו ניכר כי גם כאשר אי ההסכמה מתעוררת במהלך פעילות משותפת, הילדים יודעים כיצד לשמור על היעד האחר - שימור יחסי חברות.

- שוויוניות - השיח בחברת הילדים הוא שיח שוויוני, כלומר, הסביבה בה נמצאים הילדים (גן או בית ספר) מאופיינת בתנאים שאין בהם פערי ידע או סטאטוס כפי שקורה בסביבת ילדים-מבוגרים. מתוך כך, גם כאשר מתעוררים בשיח ילדים-עמיתים עימותים בעקבות דעות או עמדות שונות הרי שהם מותאמים, מטבע הדברים, לבני אותו גיל. בשיח ילדים-עמיתים לרוב הלמידה אינה ישירה אלא סמויה מן העין. הלמידה נובעת מהמעורבות הגבוהה של הילדים בשיח וממבנה ההשתתפות השוויוני.

המחקר המוצג בספר זה מציג טווח רחב של זמינויות¹¹ (Affordances) ללמידה אצל ילדים, החל מלמידה מפורשת, דרך למידה עקיפה של שיח העמיתים, וכלה בהתנסות. האופנים בהם משתמשים הילדים לשכלול כישורי השיח שלהם הם מגוונים ושונים. להלן כמה מאופנים אלה:

שכלול השפה - בשיח ילדים עמיתים, הילדים מחפשים אחר דיוק לקסיקלי, כלומר, אחר ביטוי תקני ומדויק יותר עבור חפץ, פעולה, תיאור וכדומה, לדוגמה: שני ילדי גן חובה בונים משחק דמיוני, כשאחד הילדים מציע ש"ישאירו את האוטואים על רצפה לאוטואים" חברו משיב בהערה מטא לשונית ומציע תיקון בביטוי תקני ומדויק יותר "חניה למכוניות".

דוגמה נוספת מאופיינת בלמידה מפורשת¹² כאשר ילדי גן חובה מלמדים זה את זה להקליד את שמם במחשב (גם באנגלית).

¹¹ זמינויות - המגבלות והאפשרויות הייחודיות, אשר נסיבות התקשורת (כגון: ערוץ התקשורת, ההקשר ומבנה ההשתתפות)

יוצרות ביחד לדרכי השימוש בשפה (על פי Kress 2003)

¹² הלמידה הסמויה מן העין מאפיינת את עיקרון השוויוניות שהוא תנאי מקדים לקיומו של שיח בין ילדים, היא איננה קיימת תמיד אלא לרוב (למידה עקיפה). המחקר בספר מתייחס לכל טווח של זמינויות ללמידה החל מלמידה מפורשת, דרך למידה עקיפה ועד להתנסות.

קידום השיח האורייני המורחב¹³ - היכולת להפיק ולהבין שיח אורייני היא היכולת להבין ולהפיק בעל פה ובכתב טקסטים במגוון עשיר של עולמות ידע ובנושאים מורכבים. בשיח אורייני מורחב רצפי הטקסט ארוכים יחסית, ברורים ומאורגנים, בעלי הגיון פנימי וסדר עניינים ברור, וכן רמת מפורשות המתאימה לרמת הידע של הנמענים. השיח המורחב מתממש במגוון סוגות בדיבור או בכתובה. יותר מכל סוגה אחרת המשחק הבדיוני בגן משכלל ומבסס את היכולות של שיח אורייני מורחב. בשיח ילדים-עמיתים נעשה שימוש באסטרטגיות שונות המקדמות שיח אורייני מורחב. ילדים שואלים את עמיתיהם שאלות מקדמות עלילה בסיפור, משכללים הסברים וטיעונים בעקבות תגובות, ודנים במשמעויות של מילים ושל מושגים. לדוגמה: שיח ילדים - עמיתים נקטע מאחר ואחד ממשתפי השיח אינו מכיר את המילה "קיוסק" ואינו יודע את פירושה. המשתתפים בשיח מנסים להמשיך ולקדם את השיחה באמצעות החלפת המילה קיוסק במילה אחרת - מכולת.

מימד נוסף של אוריינות שיח מתבטא ביכולת של הילדים להתבונן על השפה מנקודת מבט ביקורתית - חברתית הנוגעת לכללים ולנורמות של השימוש בה, כמו למשל השימוש במילה "כושים" במהלך שיח בין ילדי הגן מוביל לגילוי רגישות מצד אחת הילדות האומרת "אסור להגיד כך זה מעליב את האתיופים". תגובות אלו מעידות על התפתחות של הבנה חברתית ביחס לעוצמתה של השפה ביצירת מציאויות חברתיות ועיצובן.

חילופי תורות ודיאלוגיות בשיחה - בשיח ילדים-עמיתים הסיכויים של כל הילדים להשתלב בשיחה שווים. כל משתתף בשיחה אחראי לעצמו ורוכש ניסיון בהשתלבות בשיחה ושליטה במנגנון חילופי התורות, הילדים מחליפים ביניהם תפקידים של דוברים ושל שומעים ומחלקים ביניהם את מרחב הדיבור בתורות. הבדלים בשיחה בהקשר של חילופי תורות ודיאלוגיות, נמצאו בי ילדי הגן לילדים בבית ספר יסודי. בקרב ילדי הגן ניכר שקיים קושי בהרחבה ופיתוח נושאי, הילדים שומרים על הרלוונטיות של הנושא אך לא לאורך זמן ולכן נושאי השיחה משתנים במהירות גבוהה יחסית. לעומת, ילדי בית הספר היסודי משתמשים במגוון אסטרטגיות כדי לקשר תור בשיחה עם תור קודם, לדוגמה: שמירה על אותו רצף נושאי בין תור לתור, הרחבה נושאית והרחקה מן ההקשר המיידי.

פיתוח רגישות לשונית חברתית - בשיח ילדים עמיתים נוצרות הזדמנויות ללמידה בהיבט החברתי-לשוני. למידה זו באה לידי ביטוי בשלוש תופעות בולטות:

1) רגישות למשלבי השפה: ילדים במשחק דמיוני ומחוצה לו מתאימים את השפה שלהם לנסיבות של אירוע השיח, לדוגמה: במשחק דמיוני של נהגת אוטובוס ונוסעת, תפנה הנהגת לנסעת במילה "גבירתי" וכדי להסביר ל"נהגת" כיצד עליה להתנהג היא תוסיף הערה מחוץ לשיח הדמיוני: "את צריכה להגיד את זה בנימוס".

¹³ שיח מורחב - רצפי הטקסט ארוכים יחסית, מתוכננים ומאורגנים היטב, בעלי הגיון פנימי וסדר עניינים ברור, ומתאפיינים בדיוק וברמת מפורשות המתאימה לרמת הידע של הנמענים. לדוגמה: אירוע סיפורי, הסבר, דיון.

- (2) נימוס: ילדים מתאימים את פעולת הדיבור שלהם כלפי העמית אליו הם פונים לפי מידת הקרבה החברתית שלהם אליו והמעמד החברתי שלו ביחס למעמד שלהם. ילדים נוקטים גישות עקיפות ומרוכבות כלפי העמית אליו הם פונים בשל חשש מדחייה ומסירוב, כך למשל נצפתה ילדה בגן במהלך משחק סוציו-דרמטי הפונה לילדה אחרת, הנחשבת באותו רגע במדרג חברתי גבוה יותר משלה, בבקשה להשאיל לה את הכתר שלה למשחק "אפשר אבל ללבוש את זה? כן?" לעומת פניה אל מי שנחשבת באותו רגע נמוכה ממנה במדרג החברתי, באמירה "תעמדי בתור".
- (3) התאמה למערכת הערכים והנורמות של תרבות בני הגיל, לנסיבות האירוע ולהתפתחותו: בשיחה סביב שולחן האוכל בגן הילדים אחד הילדים מבקש לטעום מן הענבים של ילדה אחרת אך זו מסרבת. תגובתה מולידה כמה תורות של טיעונים חוזרים בהם מדגיש הילד שהילדה "תמיד מבטיחה ולא מקיימת". אמירה זו מעידה על ידע פרגמטי¹⁴ הנהיר לילדים בגיל זה (הבטחות צריך לקיים) ולכן יש כאן דרישה לקיום הבטחה או לנימוקים מפורטים במקרה של סירוב לבקשה/הפרת הבטחה.

לסיכום, שיח ילדים-עמיתים פותח בפני הילדים מרחבים להתנסות בכישורים לשוניים וחברתיים שונים ולשכלול של כישורי שיח ושיח מורחב¹⁵. כשירותם הלשונית-תקשורתית של ילדים מתפתחת תוך שימוש בשפה בתהליכי תקשורת חברתית עם בני שיח משמעותיים - ילדים ומבוגרים - בכל שלב התפתחותי.

4. השלכות חינוכיות

מתוך התבוננות בשיח ילדים-עמיתים ניתן לאמץ אסטרטגיות שונות שיביאו לשיפור התקשורת בין הורים לילדים, בין גננות לילדים ובין מורים לילדים.

- תיעוד - תצפיות ותיעוד של ילדים במשחק ובשיחה יאפשרו להבין את עולמם של הילדים ולתכנן פעילויות רלוונטיות עבורם בעתיד. תיעוד, מפי הילדים, של סיפורים אותם הם ממציאים על בסיס ציורים של עצמם או של ילדים אחרים, ממקד את ההקשבה של הצוות בגן (גננות/סייעות) בילדים ונותן מקום של כבוד לדבריהם, הוא מסייע להבין את המקום בו הילדים נמצאים ואת נקודת מבטם ומאפשר לשתף את ההורים בפעילויות השונות בגן ובבית הספר. כמו כן, התיעוד משמר את השפה הדבורה שבפי הילדים בכל הסוגות, כולל בפעילויות הנותנות הזדמנות לשימוש בשיח מורחב (לדוגמה: בסיפורים ובהסברים). התיעוד יכול לשמש גם כמקור לתכנון פעילויות מכוונות של הצוות החינוכי.

¹⁴ ידע פרגמטי – שליטה על כללי השימוש בשפה בהקשר חברתי-תקשורתי.

¹⁵ שיח מורחב - רצפי הטקסט ארוכים יחסית, מתוכננים ומאורגנים היטב, בעלי הגיון פנימי וסדר עניינים ברור, ומתאפיינים בדיוק וברמת מפורשות המתאימה לרמת הידע של הנמענים. לדוגמה: אירוע סיפורי, הסבר, דיון.

- פנאי לשיחה ולמשחק - במקביל לפעילויות מובוונות להקניה של תוכן ידוע מראש יש להותיר מרחב פנאי גדול לשיחה ולמשחק חופשי. שיחות חופשיות בין הילדים לבין עצמם בעת שהותם בגן הילדים תורמות מאוד לפיתוח לשוני-תקשורתי. הילדים מתנסים במגוון של טיפוסים שיח, מוצאים פתרונות יצירתיים לעימותים, למשחק לשוני עשיר וגם לשיחה על קריאה ובתיבה. המשחק הבדיוני בגן (המשחק הסוציו-דרמטי) תורם לפיתוח רגשי-חברתי קוגניטיבי ולשוני בגיל הרך, מאפשר התנסות בכישורים של אוריינות שיח והתנסות בכישורי שיחה וכך מקדם כישורים אלה. הזמן החופשי מהתערבות, המוקדש למשחק ולשיחה בין ילדים, הוא משאב חיוני להתפתחות חברתית ולשונית ועל כן ראוי שיינתן לו מקום של כבוד בסדר היום של ילדים בגן ובבית.
- שפה דבורה ואוריינות בגן הילדים ובבית הספר - כאשר מתבוננים במגוון כישורי שיח ילדים - עמיתים ניתן להתייחס אליהם כתשתית להבניית שיח בין גננות ומורים לילדים. גננות ומורים יכולים לתת דוגמה אישית בכך שיספרו וישתפו בתיאורים או סיפורים והסברים מחייהם, וכך לעודד את הילדים להבנות שיח מורחב מהעולם שלהם. כאשר מורים וגננות חושפים את הילדים לסוגות שונות (סיפורים, שירים וטקסטים מידעיים) ולייצוגיהם, הם מקדמים כישורי שיח ואוריינות כמו: רכישה ושימוש באוצר מילים, ניהול דיון, מתן הסבר, שחזור סיפור, הגדרה, פתרון בעיות ועוד. גננות ומורים המארגנים פעילויות כמו: שיחזור של סיפור מוכר במשותף על ידי כמה ילדים, דיווח על נושא מדעי, מתן הוראות למשחק ופיתוח של טיעון, תורמים ומקדמים יכולת הפקה של שיח אורייני מורחב ורציף בעל פה במגוון סוגות.

סיכום

- בפרק הוצגו המאפיינים הבולטים של שיח ילדים-עמיתים, וההשתמעויות הפדגוגיות שניתן ללמוד ממנו:
- שיח ילדים עמיתים הוא בדרך כלל מפגש רצוני בין שווים, ואינו נובע רק ממטרות מוצהרות מראש, יחד עם זאת ניכר שיש לו ערך רב בקידום כישורי שפה ושיח בקרב משתתפיו.
 - שיח ילדים עמיתים מאפשר, בדרך כלל, שוויון הזדמנויות, לכל המשתתפים, בתרומת תורות לשיחה. תרומתו של כל משתתף מקבלת, בדרך כלל, מעמד שווה לתרומתם של המשתתפים האחרים.
 - הקשבה והעמקה של אנשי חינוך לשיח ילדים - עמיתים יכולה להצמיח פרקטיקות חינוכיות המקדמות כישורים אורייניים ומעודדות תהליכים מנטאליים גבוהים, החיוניים ללמידה בבית הספר.

שיח ילדים עמיתים הוא, בדרך כלל, שיח פתוח שאין בו ודאות מקובעת, הידע לא נמצא רק בידי משתתף יחיד אלא עובר כ'תשורה ידידותית' בין המשתתפים, כל משתתף בשיח יכול להיות בשני התפקידים: מוסר הידע או מי שמקבל אותו.